

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI TYÖTTÖMYYSTURVALAIN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

Työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annettuun valtioneuvoston asetukseen (1330/2002) tehtäisiin peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen muutoksista ja työttömyysetuuden saajan kotikunnan rahoitusosuuden perinnän muutoksista seuraavat välttämättömät muutokset.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, järjestämislaki) tulee voimaan 1.1.2025. Kyseisellä lailla julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirretään 1.1.2025 valtion työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille ja kuntien muodostamille yhteistoiminta-alueille, työllisyysalueille. Lainsäädäntökokonaisuuteen kuuluva laki työttömyysturvalain muuttamisesta (385/2023) tulee voimaan 1.1.2025. Kunnat rahoittavat työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahaa ja ansiopäivärahan perusosaa. Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden työmarkkinatukeen, peruspäivärahaan ja ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden.

Työttömyysturvalain 14 luvun 3 a §:ssä säädetään työmarkkinatuen rahoituksesta. Työmarkkinatuki rahoitetaan valtion varoista yhteensä 100 työttömyysetuuden maksupäivän ajalta, ja tämän jälkeen valtion varoista rahoitetaan työmarkkinatuen ja työmarkkinatuen saajan kotikunnan rahoitusosuuden erotus.

Työttömyysturvalain 14 luvun 3 b §:ssä säädetään peruspäivärahan saajan kotikunnan rahoitusosuudesta. Peruspäiväraha rahoitetaan työttömyysvakuutusmaksun tuotoilla ja valtion varoista siihen saakka, kunnes henkilölle on tullut maksetuksi työttömyyspäivärahaa yhteensä 100 päivältä, jonka jälkeen myös kotikunta rahoittaa peruspäivärahasta laissa säädetyn osuuden.

Työttömyysturvalain 14 luvun 3 c §:ssä säädetään etuuksien kattamiseksi suoritettavista ennakosta. Valtio suorittaa Kansaneläkelaitokselle peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea varten kuukausittain ennakkoa siten, että ennakon määrä vastaa valtion seuraavana kuukautena vastattavaksi arvioitua määrää. Valtio suorittaa lisäksi enakkona etuuksien rahoituksen turvaamiseksi peruspäivärahan ja työmarkkinatuen arvioidusta vuosikustannuksesta 12 prosenttia kuntien maksuosuuden viiveestä johtuvan tulojen ja menojen erotusta vastaavan rahoitustarpeen kattamiseen (*peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärä*).

Työttömyysturvalain 14 luvun 3 d §:ssä säädetään kuntien rahoitusosuuden perinnästä. Kansaneläkelaitos perii kunnilta kuukausittain jälkikäteen niiden työmarkkinatukeen, peruspäivärahaan ja ansiopäivärahaan kohdistuvan rahoitusosuuden. Kansaneläkelaitos käyttää työmarkkinatukeen ja peruspäivärahaan kohdistuvaa kuntien rahoitusosuutta osana maksa-

maansa työmarkkinatukea ja peruspäivärahaa, ja se tilittää ansiopäivärahan kohdistuvan rahoitusosuuden edelleen Työllisyysrahastolle käytettäväksi osana ansiopäivärahan perusosan rahoitusta.

Työttömyysturvalain 14 luvun 3 e §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen ennakoita ja lopullista rahoitusta koskevasta menettelystä, 3 a ja 3 b §:ssä tarkoitetun kunnan rahoitusosuuden perimisestä Kansaneläkelaitokselle, 3 c §:n mukaisesta peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärästä sekä 3 d §:ssä tarkoitetusta ansiopäivärahan kohdistuvan rahoitusosuuden tilittämisestä Työllisyysrahastolle.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Työllisyysrahastolla ja Kansaneläkelaitoksella on ollut mahdollisuus kommentoida asetusta.

Täydentyä lausuntokierroksen jälkeen

3 Keskeiset ehdotukset

Valtioneuvoston asetukseen tehtäisiin työvoimapalveluiden järjestämistäsiirtoon liittyvästä työttömyysturvan rahoitusuudistuksesta ja kuntien rahoitusosuuden perinnästä seuraavat tekniset ja välttämättömät muutokset.

4 Vaikutukset

Työvoimapalveluiden järjestämistäsiirtoa koskevan lainsäädäntökokonaisuuden vaikutukset on arvioitu sitä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 207/2022 vp).

5 Lausuntopalaute

Täydentyä lausuntokierroksen jälkeen

6 Säännöskohtaiset perustelut

15 §. Kansaneläkelaitoksen ilmoitus valtion ennakon määrästä. Pykälässä säädetään Kansaneläkelaitoksen kuukausittain tekemästä ilmoituksesta sosiaali- ja terveysministeriölle koskien etuuksien maksamiseen tarvittavaa ennakkoa. Pykälää muutettaisiin siten, että Kansaneläkelaitoksen ilmoitus ennakosta koskisi myös peruspäivärahan rahoituksen vähimmäismäärää.

17 §. Valtion ja Työllisyysrahaston lopullisen rahoituksen vahvistaminen. Pykälän 3 momentissa säädetään nykyisin työmarkkinatuen rahoituksen vähimmäismäärän lopullisen valtionosuuden ja maksettujen ennakoiden erotuksen vahvistamisesta vuosittain maaliskuun ennakkoa koskevan ilmoituksen yhteydessä. Momenttia muutettaisiin siten, että vahvistaminen koskisi myös peruspäivärahan rahoituksen vähimmäismäärää. Muilta osin säännös säilyisi ennallaan.

5 luku Kuntien rahoitusosuus työmarkkinatukeen. Luvun otsikkoa muutettaisiin siten, että se koskisi kuntien rahoitusosuutta työmarkkinatukeen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosaan.

20 §. Kunnan rahoitusosuuden periminen ja maksaminen. Pykälässä säädetään kunnan työmarkkinatukeen kohdistuvan rahoitusosuuden perimisestä ja maksamisesta. Koska kunnan rahoitusosuus jatkossa kohdistuisi myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosaan, ja

koska Kansaneläkelaitokselle on annettu tehtäväksi myös ansiopäivärahan perusosaan kohdistuvan kunnan rahoitusosuuden periminen, säännöstä muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin myös näitä rahoitusosuuksia ja niiden laskuttamista koskevat viittaukset. Muilta osin säännös säilyisi ennallaan.

Pykälässä viitatus työttömyysturvalain 13 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua työmarkkinatukea, peruspäivärahaa tai ansiopäivärahaa rahoitetaan kunnan varoista 14 luvun 3 a ja 3 b §:n, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 §:n tai työttömyyskassalain 25 §:n nojalla, sekä tiedot hänelle edellisenä kuukautena maksetun työttömyysetuuden määrästä. Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle on maksettu työttömyysetuutta yhteensä 60 päivältä.

20 a §. *Kunnan rahoitusosuuden tilittäminen Työllisyysrahastolle.* Pykälä olisi sisällöllisesti uusi. Pykälässä säädettäisiin määräajoista, johon mennessä Kansaneläkelaitoksen olisi tilitettävä perimänsä kunnan rahoitusosuus ansiopäivärahan perusosasta Työllisyysrahastolle. Kunnan rahoitusosuutta käytetään osana ansiopäivärahan perusosan rahoitusta.

20 b §. *Lopullisen rahoituksen vahvistaminen.* Nykyisen 20 a §:n numerointi muutettaisiin 20 b §:ksi, sillä asetukseen lisättäisiin sisällöllisesti uusi 20 a §.

Pykälä koskee Kansaneläkelaitoksen lopullisen rahoituksen vahvistamista. Pykälää muutettaisiin siten, että Kansaneläkelaitoksen tulisi tilinpäätöksensä yhteydessä vuosittain vahvistaa paitsi määrä, joka kuntien on tullut suorittaa rahoitusosuutenaan työmarkkinatukeen, myös määrä, joka kuntien on tullut suorittaa peruspäivärahan kohdistuvana rahoitusmenonaan. Lisäksi säännökseen lisättäisiin ansiopäivärahan perusosaan kohdistuvan rahoituksen osalta Kansaneläkelaitokselle velvollisuus tilinpäätöksensä yhteydessä vuosittain vahvistaa määrä, joka kuntien on tullut rahoitusosuutenaan ansiopäivärahan perusosaan suorittaa ja Kansaneläkelaitoksen edelleen Työllisyysrahastolle tilittää.

7 Voimaantulo

Asetus ehdotettaisiin tulemaan voimaan 1.1.2025.

Siirtymäsäännöksen mukaan asetusta sovellettaisiin työttömyysetuuksiin, joita Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa on maksanut asetuksen tultua voimaan.